

Kurt Sannen aan het woord

“Ik ben Kurt Sannen, bioboer van de Natuurboerderij het Bolhuis. Het produceren van biovlees gaat hand in hand met het beheren van 85 ha natuurgebied in eigendom van Natuurpunt.”

Foto: Annelijn Steenbruggen - Bioforum

“Uitzoeken hoe landbouw en natuur elkaar kunnen versterken, dat is mijn missie.”

Hoe groeide de interesse om een landbouwbedrijf op te starten?

Ik kom uit een familie met boerenachtergrond, zoals de meeste mensen. Op die manier is de liefde voor de landbouw met de paplepel ingegeven en tegelijkertijd ook de liefde voor de natuur. Mijn grootvader toonde mij vanop zijn boerenpaard de schoonheid van de natuur.

Mijn jaren bij kabinetten en bij het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), waren voor mij een eye-opener. Het maakte me duidelijk dat beleidsdoelen, zelfs al zijn ze wettelijk verankerd, weinig betekenen op het terrein. Je kan een regering niet voor de rechter dagen omdat ze de wettelijk gestelde doelen niet halen. Om iets te realiseren, moet je in de eerste plaats politiek, maatschappelijk en administratief draagvlak creëren. Als je geen draagvlak hebt, kan je geen enkele afspraak of doelstelling waarmaken op het terrein.

De natuursector en de landbouw bekijken elkaar nog vaak als concurrenten en dat werkt niet. Voor de ontwikkeling van het natuur-, milieu-, landbouw-, ruimtelijk beleid ... vinden we vandaag nog te weinig aansluiting bij het duurzaamheidsdenken. We werken nog te veel met end-of-pipe-oplossingen.

Natuur kan je enkel beschermen mét mensen, nooit tegen mensen. Ik beschouw het als mijn missie om uit te zoeken hoe landbouw en natuur elkaar kunnen versterken. En dat druist in tegen de idee dat landbouw en natuur best gescheiden worden. Je moet op een of andere manier steeds een goede mix proberen maken van alle verschillende functies die de open ruimte moet vervullen. Bekijk de open ruimte als een “meerlagig landschap”. Elke ecosysteemdienst is een extra laag die je kan optimaliseren. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om voedselproductie, houtproductie, waterberging, erosiebestrijding, bestuiving, luchtzuivering, koolstofopslag, biodiversiteit,... Je kan er één of enkele benadrukken, of je kan een hele reeks functies samen trachten te realiseren.

In het scheidingsverhaal wordt er slechts één functie maximaal benadrukt, in landbouwgebied is dat voedselproductie, in natuurgebied is dat biodiversiteitsbehoud, enz. Echter ik ben er van overtuigd dat de som van alle ecosysteemdiensten in een meerlagig landschap waar we alle functies slim combineren en optimaliseren groter is, dan in een landschap met strikt gescheiden functies. Landbouw heeft in dat meerlagig landschap een belangrijke rol te spelen. Ondermeer omdat landbouw nu eenmaal een grote ruimtegebruiker is.

Daarom is het belangrijk dat in het landbouwbeleid ook meer aandacht moet besteed worden aan de mogelijkheden die de landbouw heeft om ook andere ecosysteemdiensten dan voedselproductie te realiseren. Het huidige landbouwbeleid

bestendigt de schaalvergroting in de landbouw. Terwijl we mijns inziens net nood hebben aan middelgrote landbouwbedrijven, die meerdere functies tegelijkertijd kunnen ondersteunen. Investeren in een economisch systeem dat middelgrote landbouwbedrijven laat bestaan, leidt tot een veel veerkrachtigere situatie, ook economisch gezien. Een netwerk van middelgrote bedrijven betekent meer diversificatie, meer weerstand tegen plagen, minder problemen bij een perencrisis, meer mogelijkheden voor natuur ...

Je kan dat opentrekken tot op wereldschaal. Willen we de wereld voeden, moet je de opbrengsten niet maximaliseren, maar optimaliseren in een ecologische, economische én sociale context. Deze kijk op landbouw noemt agro-ecologie en wordt door wetenschappers wereldwijd maar ook door internationale instellingen als de VN gesteund.

Waarom ben je uiteindelijk voltijds gaan boeren?

Ik wilde al van kinds af boeren. In 2001 besliste ik de boerderij het Bolhuis te kopen, gelegen aan de rand van Natura 2000-gebied. Ik ben eerst schoorvoetend gestart met een paar koeien en schapen. Ik wilde zelf uitzoeken en aantonen hoe landbouw en biodiversiteit konden samengaan. Van de 100 ha van mijn bedrijf zijn slechts een 5-tal ha klassieke landbouwgronden; de rest zijn natuurgebieden van Natuurpunt en ANB. Dankzij mijn koeien kunnen op die gronden, op een goedkope manier, natuurdoelen gerealiseerd worden. Dat is de win-win waar ik naar streef.

Waar sta je vandaag met het Bolhuis?

Ondertussen zijn we een biologisch bedrijf met 60 runderen en een kleine 100 schapen. Uitgedrukt in productieve moederdieren, gaat het over 25 zoogkoeien en 40 oeien. We kweken een zeldzaam ras : het Kempens roodbonte rund. De schapen zijn Ardense voskoppen. Deze dieren zijn goed geschikt om te grazen in schrale graslanden. Vroeger had elke streek zijn eigen rassen en het behoud van die genetische variatie is belangrijk. Het is een verzekering voor de toekomst. Diverse rassen kunnen weerstand bieden tegen nieuwe ziekten die kunnen opduiken, klimaatverandering...

Zijn er nog uitdagingen voor de toekomst?

Samen met lokale groenteboeren gaan we op zoek naar manieren om biologische mest en natuurbeheerafval te composteren. Die groenteboeren kunnen de mest gebruiken binnen hun bedrijf. Overschotten uit de groententeelt kunnen dienen als veevoer. Dat zou dus een goede oplossing kunnen zijn om kringlopen te sluiten.

Wat is je link met biodiversiteit?

Dat biodiversiteit superbelangrijk is weten we allemaal. We zitten in de grootste biodiversiteitscrisis ooit op aarde. ik wil met mijn boerderij onderzoeken hoe ik kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. Dus ik probeer tegelijkertijd boer en onderzoeker te zijn.

Je kan het behoud van biodiversiteit niet los zien van de realiteit. We zullen in de toekomst met meer mensen zijn, die moeten gevoed worden, gezond blijven,... De strijd van de toekomst, is een strijd over ecosysteemfuncties. Biodiversiteit is niet enkel een verhaal van zeldzame soorten. Het gaat er ook om hoe biodiversiteit de ecologische functies onderbouwt en hoe we omgaan met het optimaliseren van die functies in het landschap. Dat is de essentie van het meerlagige landschap.

Wat zou jij veranderen aan het landbouwbeleid wanneer je daartoe de kans zou krijgen?

We zouden de rol van de landbouwer veel ruimer moeten opvatten, hem verantwoordelijk stellen voor een resem landschapsfuncties en daar ook correct voor vergoeden. Op dit ogenblik zijn landbouwsubsidies een marktcompensatie voor te goedkope landbouwprijzen. Landbouwsubsidies spitsen zich toe op maximalisatie van productie en export. Het zou beter zijn om dezelfde subsidies in te zetten om boeren te vergoeden voor het multifunctionele landschap dat ze creëren. Wanneer een landbouwer binnen zijn bedrijf op een innovatieve manier met natuur omspringt en daarvoor vergoed wordt, gaat hij natuur zien als een kans in plaats van een bedreiging.

Ten aanzien van de mestproblematiek, is het belangrijk dat we de compostering meer op systeemniveau en kringlooptniveau bekijken. Hierdoor ga je toestaan dat je heel lokaal, op bepaalde plekken overschrijdingen hebt. Maar het gehele systeem gaat duurzaam zijn en de kringloop zal gesloten zijn.

Meer info:

<http://www.bolhuis.be/>

<http://www.bioforum.be/>

<https://delandgenoten.be/>

